

dalil va dalillarga asoslangan xulosalar orasidagi farqni tushunib yetishga o'rgatishda; o'zaro fikr almashinuv ko'nikmalarni shakllantirishda; o'quvchilarga shaxsiy fikrida mustahkam turish va uni himoya qilishiga yordam berish. Munozara erkin bo'ladi, qachonki, u erkin rivojlansa, boshqaruvchan bo'lishi mumkin. U faqat o'zlashtirish lozim bo'lgan mavzu va savollarga taalluqli bo'lishi kerak.

Insert – samarali o'qish va fikrlash uchun matnda belgilashning interfaol tizimi. Avvalgi bilimlarni faollashtirish va matnda belgilash uchun savollarning qo'yilish muolajasi. Shundan so'ng matnda uchraydigan, har turdagi axborotlarning belgilanishi. Insert - matn bilan ishlash jarayonida ta'lim oluvchiga o'zining mustaqil bilim olishini faol kuzatish imkonini ta'minlovchi kuchli asbob. Insert - o'zlashtirishning majmuali vazifalarini yechish va o'quv materialini mustahkamlash, kitob bilan ishlashning o'quv malakalarini rivojlantirish uchun foydalaniladigan o'qitish usulidir.

Matnda belgilash tizimi

() - men bilaman deganni tasdiqlovchi belgi; () - yangi axborot belgisi;

() - mening bilganlarimga, zid belgisi;

() - meni o'ylantirib qo'ydi. Bu bo'yicha menga qo'shimcha axborot kerak belgisi.

“Aqliy hujum” – “breynstorming” (brain storming) inglizcha so'zdan olingan bo'lib, faol ta'limning, boshqaruvning va tadqiqotning metodlaridan biri hisoblanadi. Bu metod aqliy faollikni qo'zg'atadi, ijodiy va innovatsion jarayonlarni tezlashtiradi.

Pinbord (inglizchadan: pin- mahkamlash, board – yozuv taxtasi) munozara usullari yoki o'quv suhbatini amaliy usul bilan moslashdan iborat. Ta'limiy o'yin Ishbilarmon va rol (holat)li o'yinlar muammoli topshiriqning bir turi. Faqat bunday holatda matnli material o'rniga, o'quvchilar tomonidan o'ynaladigan sahnalashtirilgan hayotiy holatlar ishlatiladi. Kimyoni o'qitishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan juda ko'plaridan samarali foydalanilmoqda. Ulardan ba'zilarining tavsifi va kimyoni o'qitishda qo'llanilishi bilan tanishamiz.

Blits-so'rov metodi so'rovda ishtirok etuvchilar o'rtasida psixologik kommunikativ aloqani o'rnatadi. Savollar so'rovchi tomonidan oldindan tuziladi. Savollar qisqa aniq javobni talab etadi. Bu metodda o'quvchilarga o'rganilgan butun mavzu va uning ma'lum qismining asosiy tushunchalari va tayanch iboralari bo'yicha tuzilgan savollarga javob (og'zaki, yozma, jadval, diagramma) ko'rinishida taklif etiladi.

Masalan: “Metallmaslar” mavzusi bo'yicha Blits-so'rov 1. Eng yengil metallmas. (Vodorod) 2. Gaz holatdagi qaysi metallmas eng og'ir? (Xlor) 3. Qaysi metallmas davriy jadvalda “doimiy ro'yxatda” emas? (Vodorod) 4. Qaysi metallmasning nomi “hayotsiz” degan ma'noni bildiradi? (Azot) 5. Napoleon qaysi modda birikmasi bilan zaharlangan? (Mishyak) 6. Qaysi metallmas sun'iy yo'l bilan olingan? (Astat) 7. Olmos qaysi metallmas atomlaridan tashkil topgan? (Uglerod) 20 8. Qaysi element yetishmovchiligidan bo'qoq kasalligi kelib chiqadi? (Yod) 9. Qaysi element yetishmovchiligi kariesga olib keladi? Ftor 10. Birinchi jahon urushida kimyoviy qurol sifatida ishlatilgan sarg'ish-yashil gaz? (Xlor) 11.

Yagona suyuq metallmas? (Brom) 12. Badbo`y element? (Brom) 13. Nurli metallmas. (Fosfor) 14. Alkimyogarlari "falsafa toshi"ning asosiy tarkibida qaysi element bo`ladi deb taxmin qilishgan? (Oltinugurt)

"Zinama-zina" texnologiyasining tavsifi. Ushbu mashg`ulot o`quvchilarni o`tilgan yoki o`tilishi kerak bo`lgan mavzu bo`yicha yakka va kichik jamoa bo`lib fikrlash hamda xotirlash, o`zlashtirilgan bilimlarni yodga tushirib, to`plangan fikrlarni umumlashtira olish va ularni yozma, rasm, chizma ko`rinishida ifodalay olishga o`rgatadi. Bu texnologiya o`quvchilar bilan bir guruh ichida yakka holda yoki guruhlarga ajratilgan holda yozma ravishda o`tkaziladi va taqdimot qilinadi. Texnologiyaning maqsadi. O`quvchilarni erkin, mustaqil va mantiqiy fikrlashga, jamoa bo`lib ishlashga, izlanishga, fikrlarni jamlab ulardan nazariy va amaliy tushuncha hosil qilishga, jamoaga o`z fikri bilan ta`sir eta olishga, uni ma`qullashga, shuningdek, mavzuning tayanch tushunchalariga izoh berishda egallagan bilimlarini qo`llay olishga o`rgatish. Texnologiyaning qo`llanishi: ma`ruza (imkoniyat va sharoit bo`lsa), seminar, amaliy va laboratoriya mashg`ulotlarida yakka tartibda yoki kichik guruhlarda o`tkazish hamda nazorat darslarida qo`llanilishi mumkin. Mashg`ulotda qo`llaniladigan vositalar: A-3, A-4 formatlarda tayyorlangan (mavzuni ajratilgan kichik mavzuchalar soniga mos) chap tomoniga kichik mavzular yozilgan tarqatma materiallar, flomaster (yoki rangli qalam)lar. Mashg`ulotni o`tkazish tartibi: o`qituvchi o`quvchilarni mavzular soniga qarab 3-5kishidan iborat kichik guruhlarga ajratadi (guruhlar soni 4 yoki 5ta bo`lgani ma`qul); o`quvchilar mashg`ulotning maqsadi va uning o`tkazilish tartibi bilan tanishtiriladi. Har bir guruhga qog`ozning chap qismida kichik mavzu yozuvi bo`lgan varaqlar tarqatiladi; o`qituvchi guruh a`zolarin tarqatma materialda yozilgan kichik mavzular bilan tanishishlarini va shu mavzu asosida bilganlarini flomaster yordamida qog`ozdagi bo`sh joyiga jamoa bilan birgalikda fikrlashib yozib chiqish vazifasini beradi va vaqt belgilaydi; guruh a`zolari birgalikda tarqatma materialda berilgan kichik mavzuni yozma (yoki rasm, yoki chizma) ko`rinishida ifoda etadilar. Bunda guruh a`zolari kichik mavzu bo`yicha imkon boricha to`laroq ma`lumot berishlari kerak bo`ladi. Tarqatma materiallar to`ldirilgach, guruh a`zolaridan bir kishi taqdimot qiladi. Taqdimot vaqtida guruhlar tomonidan tayyorlangan materiallar, albatta, sinf doskasiga mantiqan tagma-tag (zina shaklida) ilinadi;

O`qituvchi guruhlar tomonidan tayyorlangan materiallarga izoh berib, ularni baholaydi va mashg`ulotni yakunlaydi. O`quv mashg`ulotining bunday tashkil etilishi o`quvchilarni mustaqil fikrlashga, o`tilgan va o`zlashtirilgan mavzularni eslashga, ularni yozma (yoki rasm, chizma ko`rinishida) bayon etishga, fikrlarni umumlashtirishga o`rgatadi. Masalan, "Galogenlar" mavzusi bo`yicha guruhlarga quyidagicha topshiriq beriladi. Berilgan galogenning xossalari, ishlatilishi va biologik ahamiyati haqidagi ma`lumotlarni yozing.

Kontseptual jadval o`rganilayotgan hodisa, tushuncha, fikrlarni ikki va undan ortiq jihatlarini bo`yicha taqqoslashni ta`minlaydi. Tizimli fikrlash, ma`lumotlarni tuzilmaga keltirish, tizimlashtirish ko`nikmalarini rivojlantiradi.

O'quvchilar: 1. Kontseptual jadvalni tuzish qoidasi bilan tanishadilar. Taqqoslanadiganlarni aniqlaydilar, olib boriladigan taqqoslanishlar bo'yicha xususiyatlarni ajratadilar

Alohida yoki kichik guruhlarda kontseptual jadvalni to'ldiradilar: eniga taqqoslanadigan (fikir, nazariyalar) joylashtiriladi; bo'yiga taqqoslanish bo'yicha olib boriladigan turli tavsiflar yoziladi.

Ish natijalarining taqdimoti.

Venn diagrammasi - ikki va uch jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solishtirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi. Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'quvchilar:

kichik guruhlarda Venn diagrammasini tuzadilar.

juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'yxatini tuzadi. ish natijalarining taqdimoti.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ismatov I.Sh., Omonov H.T., Mahmudov Yu.G., Kenjayev D.M., Qo'chqorov M.A., Xolmirzayev Z.J. Xolmatova D.B. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kimyo

2. fanini o'qitishni takomillashtirish texnologiyalari. "Yangi nashr" Toshkent-2016

Rahmatullayev N.G., Omonov H.T., Mirkomilov Sh.M. "Kimyo o'qitish metodikasi", O'quv qo'llanma, Toshkent, "Iqtisod-Moliya"-2013 yil.

3. Ro'ziyeva D., Usmonboyeva M., Xoliqova Z., Interfaol metodlar: mohiyati va qo'llanilishi. T.: 2013. 13. Omonov H. T., Xo'jayev N., Madyarova S. A., Eshchonov E. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Iqtisod-moliya T. 2009

Кимё фанини ўқитишда замонавий ёндашувлар ва инновациялар модули бўйича ўқув-услубий мажмуа. Тошкент 2018

5. tdpu-INTRANET.ped.

6. www.grain. Ru

DAVLAT IQTISODIYOTINI YANGI BOSQICHGA ERISHISHIDA “ISLOM BANK”INING AHAMIYATI

To`ychiyev Izzatbek Dilshod o`g`li

*Tayyorladi: Jahon iqtisodiyoti va Diplomatiya universiteti
“Xalqaro iqtisodiyot va menejment” fakulteti 2- bosqich talabasi*

Ilmiy rahbar:

Tashpulatova Laylo Maratovna

*Jahon iqtisodiyoti va Diplomatiya universiteti
“Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasi mudiri*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Islom banking davlat bank tizimiga qo`shishi mumkin bo`lgan hissasi haqida fikr yuritiladi. Islom banki xalqaro maydonda yaxshi natijalar ko`rsatmoqda, maqolada buning zamiridagi yo`nalish va harakatlarni ochib berishga harakat qilaman.*

Kalit so`zlar: *Murobaha, ijara, mushoraka, mudoraba, salam, istisno, vakalah, sukuk, takaful, aktivlar, BIB, IB*

Islom banki o`zi nima? Islom banki unga a`zo davlatlarning ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishini o`z oldiga maqsad qilgan tashkilotlardan biri. Shu asnoda shariatga asoslanib, jamoatlarning taraqqiyotiga ta`sir o`tkazadi. Islom taraqqiyot banking ustunlari “Qur`oni karim”, Hadislar, Shariat qoidalari hisoblanadi. Bu banking an`anaviy banklardan bir nechta farqli tomonlari bor.

An`anaviy bank tizimi

- Bank omonatlarni investitsiya va boshqa(istalgan) maqsadlarda ishlatishi mumkin.
- Lizing shartnomasida ananaviy banklarda huquq bor ya`ni lizingni o`zi istagan vaqtida tugata oladi

- Bu turdagi banklar foiz ustiga qurilgan. Foizga qarz oladi va beradi, bank faoliyati shunday.

- Barcha turdagi bizneslarni moliyalashtiradi.

- Ijarachi qarzni vaqtida to`lamaganligi sababli kompensatsiya to`laydi.

Islomiy bank tizimi

- Bank omonatlarni faqat shariatga asoslangan maqsadda investitsiya va boshqa turda ishlatishi mumkin.

- Lizing (islom banklarida “Ijarah”) faqat iste`molchi biror-bir shartni bajarmaganda tugatilishi mumkin.

- Islom banki oldi-sotdi va investitsiya bilan shug`ullanuvchi institut hisoblanadi.

- Jamiyatni zararlaydigan bizneslarni(tamaki, alkagol) investitsiyalashtirilmaydi.